

Esnek ve Modern İsviçre Tahkim Hukuku

Uluslararası tahkim için modern bir hukuk: İsviçre basit ve pragmatik yaklaşıma dayalı, taraf ve hakem otonomisini mümkün olduğunca ön plana çıkarmayı hedefleyen oldukça etkin bir mevzuata sahiptir. Uluslararası tahkimi düzenleyen hükümler, **İsviçre Milletlerarası Özel Hukuk Kanunu'nun (İMÖHK) 12. Bölümü'nde** az ve öz biçimde 19 madde halinde düzenlenmiştir. Bu hükümler tahkim yerinin İsviçre olduğu ve taraflardan en azın birinin yerleşim yerinin, şirket sicil kaydının ya da mutad meskeninin tahkim anlaşmasının imzalandığı tarihte İsviçre dışında bulunduğu durumlarda uygulanır (İMÖHK Md. 176). İMÖHK ile **UNCITRAL Milletlerarası Ticari Tahkim Model Kanunu** arasında, bu kanunun temelini oluşturan bir çok ortak ilke bulunmakla beraber, İMÖHK İsviçre geleneğine uygun biçimde daha esnek ve özgürlükçü bir yaklaşıma sahiptir (bkz. **İsviçre'nin Köklü Tahkim Geleneği**). İMÖHK'ün uygulanmadığı durumlarda ise tahkim yargılaması daha detaylı ancak benzer şekilde özgürlükçü olan 2011 **İsviçre Hukuk Muhakemeleri Kanunu (İHMK)** uyarınca yürütülmektedir. Taraflar, uyuşmazlığın yabancılik unsuruna bakılmaksızın, İMÖHK ya da İHMK'nın normalde uygulanmayacakları durumlarda, uyuşmazlıklarına bu kanunların uygulanacağını kararlaştırabilirler.

Tahkim yanlısı mevzuat: İktisadi menfaat içeren her uyuşmazlık tahkime tabi olabilir (Md. 177). İMÖHK uyarınca bir tahkim anlaşması aşağıdaki hukuklardan biri uyarınca geçerli ise maddi geçerliliğe sahip kabul edilir: uyuşmazlığa uygulanacak hukuk, tahkim anlaşmasına uygulanacak hukuk veya İsviçre Hukuku (Md. 178(2)). İsviçre Hukuku uyarınca bir tahkim anlaşması tarafların mevcut ya da doğabilecek uyuşmazlıklarını özel tahkim heyetine götüreceklerini kararlaştırdıkları ve bunu "yazıya" döktükleri takdirde geçerlidir. Anlaşmanın varlığının yazı ile kanıtlanabilmesine olanak sağlayan veren her türlü iletişim şekli yazı olarak kabul edilir (Md. 178 (1)). İmza gerekli değildir.

Esnek ve taraf yanlısı: Yasal sürecin gerektiği gibi yürütülmesini ve tarafların eşit davranılma ve dinlenilme hakkının temin edilmesini sağlayan (Md. 182) birkaç emredici hüküm haricinde taraflar, tahkim yargılamasını diledikleri gibi yapılandırabildikleri geniş bir özgürlük alanına sahiptirler. İMÖHK özellikle taraflara tahkim heyetinin nasıl kurulacağını belirleme (Md. 179); bağımsız ve tarafsız olan her hakemi atayabilme (Md. 179 ve 180); tahkim usulünü belirleme (Md. 182); her bir tarafın ikametinin ya da mutad meskeninin İsviçre dışında bulunduğu durumlarda hakem kararına itiraz etme ya da bu haktan vazgeçme (Md. 192) haklarını tanımaktadır. Taraflar ayrıca diledikleri avukatı seçme hakkına sahiptirler.

Tahkim heyetinin geniş yetkisi: Tarafların tahkim usulünü kendilerinin seçmediği durumlarda, tahkim heyetinin usulü belirleme yetkisi vardır (Md. 182). Tahkim heyetleri ayrıca kendi yargı yetki alanları konusunda karar verme (Md. 186); delilleri toplama (Md. 184) ve ihtiyati ya da önleyici tedbir kararı alma (Md. 183) yetkisine sahiptirler .

İsviçre mahkemelerinin deneyimi ve tahkim yanlısı oluşu: Taraflar ve/veya tahkim heyeti devlet mahkemelerinin yardımını isteyebilirler. Örneğin, tahkim heyetinin kurulması (Md. 179); hakemlerin reddi (Md. 180); tahkim heyetinin aldığı geçici önlemlerin icrası (Md. 183); delillerin toplanması (Md. 184) ve yardım gerektirebilecek her türlü konu için (Md. 185) taraflar mahkeme yardımı talep edebilmektedir. İsviçre mahkemeleri bu yardımları süratli ve tahkim yanlısı biçimde sağlamaktadır. Yetki ile ilgili uyuşmazlıklarda, tahkim yerinin İsviçre olması ve ilk bakışta bir tahkim anlaşmasının varlığı halinde İsviçre mahkemeleri ilgili uyuşmazlığı tahkime havale etmektedir. Bununla birlikte Bölüm 12, tahkim yargılamasına mahkeme müdahalesi öngörmemektedir. Hakem kararına ilişkin her türlü itiraz doğrudan İsviçre Yüksek Mahkemesi'ne yapılmaktadır ve kararın iptalini gerektirebilecek nedenler oldukça kısıtlıdır (Md. 190 ve 191). Yargılama ise kısa ve etkilidir. Bkz. **Tahkim Yargılamasının Geçersizliği**